

Agent CC

**Christian Christensen
intervjuet av
Gudleiv Førr**

— Vi vil gjerne intervju Dem som lørdagsportrett, Christian Christensen. Når passer det? Skal vi si tidlig i uka?

— La meg se i min 7. sans. Hm. Her står «Politihuset kl. 10», «Politihuset kl. 12», «Politihuset kl. 14». Skal vi si kl. 15?

* * *
Slik introduseres vi for den kriminaliserte besteborger, tidligere redaktør, major m. m. CC, «hestens suksessforfatter» av boka «Det hemmelige Norge». Nå er den forhen-
værende major i de hemmelige tjenester for andre gang i sitt liv under politiforfølgning for brudd på taushetsplikten. Dessuten har han en dom for feilparkering.

Mange vil vel si at han burde ha vært uopphørlig under politiforfølgning for brudd på både det ene og andre. Som redaktør i Morgenbladet i 20 år har han beskjeftiget seg høyst suffisant med det meste i det norske samfunn.

Han har øst edder og galle over sosialdemokrati, militærnektene, venstrestradikalene, kringkastingsjefer og Olof Palme. Men han har ikke hatt injurerende kraft.

På den annen side har han vært raus overfor etablerte samfunnsstøtter, Olav Brunvand, Otto Grieg Tidemand, industridirektører, skipsredere, vellykte personer fra handel og vandel. Og har han tatt en høyere offisers navn i sin penn har vi fornømt at majoren sto i giv akt. Ja, han viser da slik ærefrykt at det stundom baller seg fullstendig til for ham. Som f. eks. når han av omstendighetene tvinges til å velge mellom to. Det ble han nylig i sin ukentlige spalte i 10 norske aviser da han spekulerte over hvem som burde utnevnes til ny forsvarssjef, general Eios eller general Bull-Hansen. CC skar gjennom flokken med følgende: «Blir Eios foretrukket, gjør Regjeringen intet dårlig valg, foretrekkes Bull-Hansen tror jeg man handler klokt». Sånn kan CC balansere på to bein med begge armer som feste, og gjøre det til et kunststykke.

* * *
— Med Deres skrivekløe må De da savne den daglige avis?

— Det innrømmer jeg. Det var noe dypt tilfredsstillende i å kunne se et TV-innslag og så få sine meninger om det på trykk dagen etter.

— Det var kanskje god mentalt hygiene?

— Utvilsomt.

— Og nå er det politiet som slår ned på Dem?

— Rollen som siktet har jo sine negative sider. Man er på en måte forhåndsdømt. Uansett hvordan det går vil folk sitte igjen og lure: Noe galt har han nok gjort?

— Men De smaker vel nå en medisn De ofte har anbefalt for andre mistenkelige individer i vårt samfunn?

— Ja, jeg har ingen basis for å sutre.

— Og avhørene hos politiet foregår åpenbart i en vennlig atmosfære som høver seg en major og redaktør fra Oslo?

— Jeg har intet å klage over.

— Bare behagelige spørsmål?

— Det er hårde avhør.

— Legger de ut feller for Dem?

— Nei, men de er svært pågående.

— Har De fått støtte fra Deres fagforening?

— Nei.

— Ingen solidaritetserklæring en gang?

— Nei, men fra fagbokforfatternes organisasjon er det sendt ut en uttalelse som trekker frem ytringsfriheten.

— Positiv støtte fra den venstretridde Bjørn Bjørnsen altså?

— Er han formann der?

— Men De tar vel den støtte De får?

— Jeg kan ikke si nei.

— Men Deres forhenværende redaktørkolleger da?

— Dem har jeg ikke hørt noe fra.

— For De er vel fortsatt medlem av Oslo Redaktørforening?

— Nei.

— Jeg trodde det var som i speidern: En gang redaktør alltid redaktør?

— Nei, ikke automatisk, og jeg har ikke søkt om fortsatt medlemskap.

— Det ville vel ha vært en styrke nå?

— Jeg synes det er litt dumt å søke medlemskap i en forening der man har vært medlem i 20 år og formann i fire.

— De skal se De får medlemskort i julegave?

— Det tror jeg ikke. De følger nok reglene.

* * *

CC er ordknapp. Det er det eneste som nå minner om hans militære fortid. Den ligger da også langt tilbake i tiden. I dag er han ikke en gang mobiliseringsdisponibel, til sin egen store sorg. Majoren er ganske enkelt ikke lenger major. Pensjonsreglene i Forsvaret er urimelige sånn. Og det er ikke lett å se på CC at han er godt over de 60. Ansiktet har en rødlig frisk farge, ervervet bl. a. under lufting av hunden i Frognerparken. Huden er en ungdoms, og smilerynkene går

slett ikke nedover som han tror.

Han innrømmer at livet har vært gøy. Intet han har skrevet kan han si han ville ha gjort annerledes. Derfor har han heller ikke så mange grå hår i sin manke. Og kroppen er slank og spenstig. Han hever seg høyt over gjennomsnittet med sine 1,93. Men han jogger ikke.

* * *

Det var krigen som brakte Christian Christensen inn i etterretning. Han er svært lei seg for at han var for ung i 1940 slik at han ikke fikk være med fra første stund.

Han er tilbakeholden med å berette om krigsinnsatsen. Så mange andre gjorde farligere og tøffere ting, sier han. Men ved slutten av okkupasjonen ledet han en etterretningsgruppe og det var denne erfaringen som brakte ham inn i de hemmelige tjenester fra januar 1947. Krigsskole har han ikke.

— Hadde De fortsatt i det militære hadde De vært oberst eller general i dag. Kanskje De til og med hadde måttet vurderer redaktør CC som sikkerhetsrisiko?

— Tja, jeg hadde vel neppe nådd så langt som til general. Men man kan godt tenke seg at jeg hadde sittet på den andre siden i en slik sak.

— Og hvordan hadde De da vurdert Deres sak?

— Det er ikke godt å si hvor miljøskadd jeg ville ha vært.

Men jeg har jo hatt en hensikt med denne boken. Jeg ville ha frem hvor viktig disse tjenestene er. Jeg har ikke avslørt noe vederstyggelig som burde vært holdt skjult, slik mange later til å tro. Det er det motsatte som er forholdet.

— De har villet reise et monument?

— Ja, over hovedfolkene fra de første 20 årene etter krigen.

— Deres 20 år som redaktør har vært en eneste sammenhengende ros til offiserer. Har De i det hele tatt kritisert en høyere offiser, bortsett fra Kronprinsen som De syntes avanserte for sakte?

— Jo, generalmajor Johan Christie. Nei, jeg har ikke sett det som min oppgave å kritisere offiserer. Det er det jo så mange andre som gjør.

* * *

Det har blåst friskt rundt CC siden han i 1963 ble ansatt som Morgenbladets redaktør. Bølger er det også blitt, men i en liten dam blir de krappe, ikke høye.

Allerede starten på aviskarrieren vakte bestyrtelse i vår presseverden. Generalsekretæren i Libertas, den muntre major ble grundig veid, og funnet betenkelig lett. Ingen hadde lest en linje av ham i en avis

— Er ikke det bra da, så feilvurderer de oss ikke?

— Jeg følger den tankegangen. Det er egentlig fredsbevarende at fiender vet om hverandre. Dermed minsker faren for eventyrpolitikk.

— Så det er bare å la de 100 agenter blomstre?

— Jeg tror det er vesentlig å holde dem under kontroll.

— De har jo vært flittig til å peke ut mulige femtekolonnister? Ta Bjørn Unneberg f.eks.?

— Her må jeg tenke meg om.

— Ja, det kan jo klare seg med en politietterforskning om gangen!

— Vel, han oppførte seg påfallende.

— Har De vært i Moskva noen gang?

— Jeg er aldri blitt invitert. Jeg har ikke vært i den sovjetiske ambassaden heller, enda jeg i sin tid var den offiser som reiste mest med russiske delegasjoner rundt i Norge.

— Det er kanskje uttrykk for et sunt skjønn fra den sovjetiske ambassadens side?

— Det får være Dagbladets vurdering.

— Derimot har De vært i Argentina. Og de tyrkiske generalene gjør en god jobb?

— Jeg synes det.

— Offiserer kan styre?

— Jeg vil ikke svare automatisk ja på det. Men Tyrkia er en særdeles viktig alliansepartner for oss. Jeg tror man ville fått et annet syn om man dro til Tyrkia. Det er rett nok intet demokrati. Det er langt fram, for demokratiet er en vanskelig styreform å utvikle.

— Men den samme tålmodighet har De ikke for Polen?

— Men det er en vesensforskjell. Polakkene får ikke lov å utvikle sitt demokrati til tross for at de er mer demokrater enn tyrkerne.

* * *

CC er egentlig en slags reaksjonær lynavleder i norsk offentlighet. Han er så spesiell at han burde oppbevares på sprit hos våre museumsmyndigheter, er det blitt sagt. Nå er det mange som tror CC sørger for det selv. Han observeres nemlig stadig med grønn, grå eller hvit pose i hånden. Men han bedyrer at myten om hans vin- og brennevinssinnsikt er sterkt overdrevet. Ekspeditøren i polutsalget i Frederik Stangs gate hevder at Christensen bare forstår seg på billige hvitviner.

— Men De røker sigarer. Kan vi by Dem en ekte havanese etter denne hyggelige stunden?

— Nei takk.

— Røker De ikke kubanske sigarer av politiske årsaker?

— Jeg har aldri røkt havanese. Men jeg sluttet med sukker i kaffen da Castro tok makten.

før styrevedtaket forelå. Dette avfødte en bølge av optimisme blant norske journalister. Unge menn med noen år bak seg som brann- og kriminalreporter samt noen korte besøk i stortingsrestauranten ble svimle av tanken på hvilke muligheter som nå måtte foreligge for dem. Her var veien kort til topps for den rette mann med de manglende kvalifikasjoner.

Fra veggen på redaktørkontoret på Stortings plass rystet Friele, Nils Vogt og Joachim Hambro på hodet. Men CC hadde også sine anere. Hans farfar, som var jøde, hadde trådt sine sko i redaksjonslokaler i sin hjemby. Men han ble radikal venstreman da han slo seg ned i Risør. Noen tvil om CCs konservative sjel har for så vidt ikke denne skumle fortid avstedkommet, selv om den går igjen i hans

datter som er anarkist og medlem av Perleporten teatergruppe. CC har fulgt sine forgjengeres spor, med desto sterkere og konservativere meninger jo lavere opplagstallene ble. Og da han gikk fra borde i fjor sommer, kunne han tilfreds konstatere at han var vel etablert som en av de mest berømte, om enn ikke av de store Morgenblad-redaktører.

Selv om CC har vært gjennomsyret av konservatisme i all sin offentlige ferd, er han liberal på privatplanet. Hans barns jevnaldrende minnes ham med glede. Han stilte alltid kjellerstuen på Røa til disposisjon for mange slags aktiviteter, og kom gjerne ned utpå kvelden og serverte øl og sigarer.

Mange har vel oppfattet ham som en slags klovn for det konservative Norge. Og det var først da han begynte å tuk-

le med sine egne hemmeligheter som etterretningsoffiser at han ble tatt alvorlig. Injurier har haglet, insinuasjoner har blomstret på og mellom linjene. Men rettsapparatet trakk bare på smilet som resten av leserkretsen. Først med major Blindheims Finlands-erfaringer og CCs bekreftelse av dem fikk han polititil, påtalemyndighet og forsvarsledelse på nakken. Og nå er han blitt offer for den norske balansen på langt og kort sikt. Uten «Ikkevoid»-saken, ingen CC-sak.

* * *

— Som etterretnings- og sikkerhetsoffiser har De noen gang avslørt en spion?

— Nei.

— Ingen spennende jakt gjennom mørke skoger?

— Nei.

— Men denslags arbeid

fremmer vel mer mistenksomhet enn realitetssans?

— Jeg har kjent mange overvåkings- og etterretningsfolk. De har ikke vært preget av miljøet på en slik måte. De er besjelet av profesjonell årvåkenhet, men ikke sykkelig mistenksomhet.

— Tror De det er mange spioner i Norge?

— Det tror jeg. Moskva vil påvirke beslutningsprosessene. For ikke lenge siden avslørte vi i Morgenbladet professor Jakob som gjennom 20 år hadde brukt Norge til å skaffe KGB kunnskap om landet og folket.

— Ja, han hadde jo også Dagbladet avslørt for lenge siden som KGB-agent.

— Han var ikke agent i den forstand. Men han brukte sine kontakter som norskprofessor til å skaffe seg innblikk i nordmenns tenkesett.